

stor Indrømmelse, man her vil gøre Kommunerne. Endelig er der mangfoldige af os Jordbrugere rundt omkring i Landet, som samle Sten paa Markerne og lægge dem til Side for at benytte dem til Bygninger. Skal Kommunen have Lov til at tage dem uden videre? Ganske vist skal der gives fuld Erstatning, men den Brug, jeg har tilsigtet, at gøre af Stenene, kan jo ikke bedømmes. — Der er ogsaa en anden Maade, hvorpaa der skabes Utilfredshed med den bestaaende Tilstand, og man er her efter min Mening i Strid med Loven. Naar en Mand paa sin Ejendom har aabnet en Grusgrav til eget Brug, har ingen anden Ret til at tage den Grusgrav, men det gøres dog; næsten daglig gaa Amt og Stat og Kommune hen og tage Grus af den samme Grusgrav, uagtet efter Lovgivningen den Grusgrav, han har aabnet, er hans Ejendom, og uagtet ingen har Lov til at bruge den uden fuld Erstatning. Naar blot denne Ret blev overholdt, var det ikke saa farligt, om en Kommune gik hen paa et Sted, hvor ingen har tænkt paa, at der var Grus, og bruger dette til Nytte for Veje. Det er i alle Kommunens Beboeres Interesse, at det sker, og jeg kan ikke skønne, at der herved sker den enkelte Mand nogen Skade, naar han faar fuld Erstatning for den virkelige Skade, der gøres ham paa Overfladen af hans Jord. Det Grus, som ligger gemt under Overfladen, og som ingen har tænkt paa var der, det er der ingen Grund til at gaa hen og betale for. Jeg finder ikke, at den bestaaende Lovgivning trænger til Forandring; den finder jeg er god nok for saa vidt; naar den blot blev fuldt respekteret fra Kommunernes Side, tror jeg ikke, der skete saa stor Skade. Den ærede Forslagsstiller sagde, at nede i hans Egn havde de saa svært ved at komme til Grus, de maatte gaa helt ud paa Søen og fiske Grus op. Ja, men saa have de jo dog Grus i Nærheden! Andre Steder omkring i Kommunerne have de imidlertid slet intet Grus, de maa faa det langvejs fra fra andre Kommuner. De maa faa det gennem Jærnbanen, og saa kunne de ikke en Gang faa de Stationer paa Jærnbanerne, som behøves, for at de kunne faa Grus til nogenlunde billig Pris. Dersom man vilde hjælpe Kommunerne til at faa Holdepladser, er det en af de Ting, som netop vilde give lettere Adgang til Vejmaterialer rundt omkring paa de Steder, hvor dette ikke haves almindelig. Derimod kan jeg finde det fuldstændig rigtigt, at man, hvor der henligger Sten til ingen Nytte, f. Eks. paa

Strandkanten, giver Ret til at tage dem til Kommunernes og andres Brug, og derfor sympatiserer jeg med den ærede Forslagsstilleres Tankegang om at revidere en lille Smule i Loven. Er der saa sket Skade, og der skal takseres, mener jeg rigtignok, at den Mand, man har foretaget liget paa hans Ejendom, bør faa lettere Adgang til at appellere den Kendelse, som Sogneraadet har fældet over Skaden, for, som sagt, Sogneraadene ere lidt for flotte i den Henseende til Fordel for sig selv. Jeg haaber med den ærede Forslagsstiller, at Regeringen vil tage Sagen op til Drøftelse, saa at vi kunne faa alle de Forhold, der vedrøre denne Sag, under Forhandling og maaske under fornyet Lovgivning saavel med Hensyn til Staten som til Amtskommunerne og særlig Sognekommunerne.

Johannsen: Jeg vil ogsaa gerne anbefale at forandre Lovgivningen paa det af dette Forslag omhandlede Omraade, da det forekommer mig, at paa den Maade, hvorpaa der nu eksproprieres til Biveje, begaas der af Taksationsmændene ofte en Uret mod Ejerne af den Jord, som eksproprieres. Det er navnlig § 2 i det foreliggende Forslag, som tiltaler mig, idet den giver Ejeren Krav paa fuld Erstatning, saavel for Materialernes Værdi som for den ham ved Borttagelsen og Arbejdet i øvrigt paaførte Skade. Hvorvidt § 3 yder betryggende Garanti for, at Ejeren faar fuld Værdi, ved jeg ikke, men det kan jo undersøges. Naar den højtærede Minister ikke tror, at det foreliggende Forslag egner sig til at være Grundlag for Lovgivning paa dette Omraade, saa har han maaske Ret heri, men naar han ikke tror, at der er Grund til forandrede Bestemmelser angaaende Ekspropriation, saa tror jeg ganske vist, at den højtærede Minister har Uret. Dersom det altsaa skulde vise sig, at der ikke kan blive noget brugeligt Grundlag af det foreliggende Forslag til at lovgive paa, saa vil jeg tillade mig at anbefale den højtærede Minister at undersøge Sagen og fremkomme med Forslag, som kunne bruges, og som beskytter Ejendomsretten noget mere, end den nuværende Lovgivning paa dette Omraade gør.

Forslagsstilleren (Anton Jensen): Ja, jeg takker alle de ærede Medlemmer, der have haft Ordet i denne Sag, for deres Udtalelser. Skønt man jo paa en Maade har brudt Staven over Forslaget, har man jo alligevel anerkendt, at der var noget at gøre ved den Ting, og det er jeg allerede